

специалистов, а именно: рейтинговая система оценивания, формирования навыков самоконтроля и привлечение к учебному процессу уже работающих специалистов и работодателей.

Ключевые слова: *качество образования, рейтинговое оценивание, самоконтроль, будущие специалисты, высшая школа, профессиональная подготовка.*

Tatiana Plachynda. To the problem of professional education quality improvement.

The author analyses the views of scientists concerning the concept «quality of education» and suggests the author's definition of the proposed phenomenon. It was suggested the ways of improvement of educational process at higher school, namely: rating assessment system, forming of self-control skills engaging of working specialists and employers into the educational process.

Keywords: *quality of education, rating assessment, self-control, future specialists, higher school, professional preparation.*

Стаття надійшла до редакційної колегії 03.10.2016

УДК 378.12:378.661

© Подковко Х. В., 2016

Подковко Христина Володимирівна

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ ТА НОВІ ВИМОГИ ДО ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА

В статті проведений аналіз документів у галузі реформування системи вищої медичної освіти. Окреслено основні тенденції та напрями трансформації вітчизняного освітнього простору у галузі медичної освіти. Розкрито складові професійної компетентності викладача. Сформульовано нові вимоги до психолого-педагогічної компетентності викладача вищого медичного (фармацевтичного) навчального закладу.

Ключові слова: *система вищої медичної освіти, компетентнісний підхід, психолого-педагогічна компетентність викладача вищого медичного (фармацевтичного) навчального закладу.*

На освіту нині суттєво впливають зміни в сучасному суспільстві. Зокрема, впродовж останніх років у багатьох країнах світу та в Україні змінювалась сучасна парадигма – від технократичної до індустріальної, від індустріальної до інформаційної. На розвиток освіти вплинули суспільні інтеграційні процеси, такі напрями розвитку

суспільства, як глобалізація, демократизація, трансформація держав наприкінці ХХ століття, створення єдиного економічного простору.

Зазначені зміни відбулись швидкими темпами і зумовили потребу негайно переглянути та реформувати освіту на всіх рівнях, оскільки наявні системи не повністю відповідали сучасним запитам та потребували переорієнтації.

Зокрема, і система вищої медичної освіти вимагає нових підходів до підготовки висококваліфікованих працівників, осмислення педагогічного процесу та професійного рівня викладачів вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів.

Мета статті: проаналізувати документи та визначити основні тенденції реформування системи вищої медичної освіти, сформулювати основні вимоги до психолого-педагогічної компетентності викладача вищого медичного (фармацевтичного) навчального закладу відповідно до сучасних вимог суспільства.

Концептуальні положення, які регулюють діяльність щодо сучасної вищої медичної освіти викладені у наступних державних нормативно-правових документах, зокрема у Національній доктрині розвитку освіти в Україні (2002), Програмі розвитку вищої медичної освіти до 2015 року (2010), Постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження національної рамки кваліфікацій» (2011), «Про затвердження кваліфікаційних характеристик професій (посад) педагогічних та науково-педагогічних працівників навчальних закладів» (2013), Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (2013), Національній стратегії реформування системи охорони здоров'я в Україні на період 2015-2020 рр. (2014), Законі України «Про вищу освіту» (2014), Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» (2015), Постанові Кабінету Міністрів України «Про Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступенів доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» (2016).

Питання професійної підготовки і власне формування професійної компетентності викладачів в умовах трансформації освіти знайшли відображення в працях І. Зязюна, В. Кременя, Н. Кузьміної, В. Лугового, І. Підласого, С. Сисоєвої, В. Сластьоніна. Значне місце відводиться психолого-педагогічному компоненту професійної компетентності викладача у дослідженнях О. Гури, Л. Красінської, А. Маркової, Ю. Фокіна та інших. Проблеми підвищення ефективності викладання в медичних (фармацевтичних) вишах розкривають науковці С. Бухальська, І. Гончаренко, Н. Кучерява, Т. Рейзер, М. Філоненко.

Ідея реформування вищої медичної освіти полягає у адаптації національної системи вищої освіти до європейських стандартів. Аналіз

концептуальних положень нормативно-правових документів та науково-педагогічної літератури засвідчив, що метою змін у вищій освіті є створення уніфікованих критеріїв, методологій та систем контролю, а також взаємовизнання дипломів про вищу освіту, сприяння мобільності студентів [2]. Деякими з інструментів реалізації цілей євроінтеграції медичної освіти є: запровадження в навчальний процес європейської кредитно-трансферної (ЄКТС); реалізація проекту Тюнінг (гармонізації освітянських структур та освітніх програм на основі різноманітності та автономності, TUNING); сприяння мобільності студентів, викладачів та науковців; імплементація національної рамки кваліфікацій; запровадження парадигми студентоцентрованого навчання; використання інноваційні технології навчання у вищих медичних навчальних закладах. Вищезначене передбачає суттєву трансформацію організації навчального процесу вищого медичного (фармацевтичного) навчального закладу.

Зважаючи на окресленні положення одним з пріоритетних завдань модернізації системи вищої медичної освіти стає необхідність підвищення якості підготовки викладача, формування його професійної компетентності в умовах неперервної освіти відповідно до вимог, цілей і завдань національної освіти як складової європейського освітнього простору.

Аналіз наукових джерел з даної проблеми вказує, що в якості необхідних складових професійної компетентності викладачів вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів визначаються: спеціальна складова – високий рівень академічних знань; особистісна складова – спрямованість особистості, готовність до саморозвитку, наявність особистісно значущих та професійно важливих якостей, особистісного досвіду професійної діяльності та ін. [4, с. 67]; педагогічна складова – знання про особливості засвоєння навчального матеріалу у відповідності з індивідуальними та віковими характеристиками, здатність до проектування навчального процесу, здатність адаптувати навчальний матеріал до умов освітнього процесу та ін. [1, с. 62].

Вище означені складові професійної компетентності відіграють вагомую роль у діяльності викладача вищого медичного (фармацевтичного) навчального закладу. Особливу увагу необхідно звернути на формування психолого-педагогічної компетентності, оскільки у викладачів медичної школи відсутня базова педагогічна освіта.

Отже, розглянемо вимоги до психолого-педагогічної компетентності викладача, які зумовлені інноваційними трансформаціями вищої медичної освіти.

Імплементація нових освітніх стандартів на основі студентоцентрованого та компетентнісного підходів, створює нові умови навчання у медичному виші. Задля забезпечення таких умов викладачу необхідно: складати навчальні програми з орієнтацією на компетентнісний результат професійної підготовки; розробляти методичні забезпечення до занять; впевнено володіти активними та інтерактивними методами навчання (робота в малих групах, мозковий штурм, тренінг, дискусія, круглий стіл, кейс-метод, симуляційні технології, ділові ігри та ін.); використовувати освітні інноваційні технології (дистанційна освіта, інформаційні технології, он-лайн лекції, відео-конференції, створення веб-портфоліо, написання есе та ін.) відповідно до умов та завдань навчальної дисципліни; вміти організувати проектну, дослідницьку та іншу самостійну діяльність студентів [3]. Останнє набуває особливої актуальності, оскільки на самостійну роботу студента відводиться до 60% загального обсягу навчального часу. Також необхідною складовою психолого-педагогічної компетентності викладача є здатність до інноваційної педагогічної діяльності, тобто здатність до засвоєння нових знань, освітніх технологій та їх успішне впровадження в навчальний процес.

Відповідно до оновлених умов організації освітнього процесу педагог здебільшого має виконувати функції організатора, консультанта, тьютера, що неможливо реалізувати без сформованої психолого-педагогічної компетентності викладача.

Висновки. Отже, головними напрямками розвитку вищої медичної освіти України є: постійне підвищення якості освіти, оновлення її змісту та форм організації навчально-виховного процесу, розвиток освіти, як державно-суспільної системи; піднесення вищої освіти України до рівня вищої освіти розвинутих країн світу та інтеграції її у міжнародне науково-освітнє співтовариство. Реалізація поставлених завдань можлива лише за умов належної підготовки викладачів вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів до педагогічної діяльності, тобто формування в них психолого-педагогічної компетентності.

У даній статті ми лише поверхнево розглянули вимоги до викладача вищого медичного (фармацевтичного) навчального закладу в умовах реформування системи вищої медичної освіти. Важливість і актуальність заявленої проблематики визначає необхідність подальшого вивчення.

Література

1. Гура О. І. Педагогіка вищої школи : вступ до спеціальності : Навчальний посібник / О. І. Гура. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 224 с.

2. Мороз В. М. Проблеми та перспективи вищої медичної освіти у реалізації Національної стратегії реформування системи охорони здоров'я України / В. М. Мороз, Ю. Й. Гумінський, Л. В. Фоміна, Т. Л. Полєся // Тези доповідей навчально-методичної конференції «Проблеми та перспективи вищої медичної школи у розробці та реалізації національної стратегії побудови нової системи охорони здоров'я в Україні на період 2015-2025 р.р.», (м. Вінниця, 25 березня 2015 року). – Вінниця : ВНМУ ім. М. І. Пирогова, 2015. – С. 3-6.

3. Подковко Х. В. Інноваційні технології навчання в контексті компетентнісного підходу в освіті / Х. В. Подковко // Медична освіта. – 2016. – № 1. – С. 41-43.

4. Філоненко М. М. Психологія особистісного становлення майбутнього лікаря: монографія / М. М. Філоненко. – К. : Центр учбової літератури, 2015. – 420 с.

Кристина Подковко. Реформирование системы высшего медицинского образования и новые требования к психолого-педагогической компетентности преподавателя.

В статье проведен анализ документов в области реформирования системы высшего медицинского образования. Определены основные тенденции и направления трансформации отечественного образовательного пространства в сфере медицинского образования. Раскрыты составляющие профессиональной компетентности преподавателя. Сформулированы новые требования к психолого-педагогической компетентности преподавателя высшего медицинского (фармацевтического) учебного заведения.

Ключевые слова: система высшего медицинского образования, компетентностный подход, психолого-педагогическая компетентность преподавателя высшего медицинского (фармацевтического) учебного заведения.

Christina Podkovko. Higher medical education reform and new requirements psycho-pedagogical competence of the teacher.

The article analyzed the documents in the reform of higher medical education. The basic tendencies and directions of transformation of the national education space in medical education. Exposed components of professional competence of the teacher. Formulated new requirements for psycho-pedagogical competence of the teacher of higher medical (pharmaceutical) educational institution.

Keywords: higher medical education, competence approach, psycho-pedagogical competence of the teacher of higher medical (pharmaceutical) educational institution.

Стаття надійшла до редакційної колегії 31.10.2016